

การรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา Perception of Staff of King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok toward the Educational Quality Assurance

อรัญญา แสงสว่าง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และสามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อสถาบันให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการประกันคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยในภาพรวมของการรับรู้ในระดับปานกลาง และบุคลากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.26) มีการรับรู้ว่าสถาบันมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยเมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพประเภท ประสพการณ์การทำงาน การมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การประกันคุณภาพการศึกษา และการเข้ารับการอบรม และ/หรือประชุมสัมมนาที่แตกต่างกันมีการรับรู้ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของบุคลากรที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน นอกจากนี้บุคลากรในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือมีความต้องการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษาจากแหล่ง/สื่อต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความต้องการพัฒนา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการประกันคุณภาพภายนอก สถิติที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยสถาบัน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการจัดระบบเอกสารอ้างอิงเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

The principle objective of this research was to study the Perception of Staff of King Monkut's Institute of Technology North Bangkok towards the Educational Quality Assurance, for its guidance, to plan the activity of this institution, the needs of the staff and achievements of the Institute. By a random sample of 441 members which include the following : senior administrative staff, teaching staff, and academic supporting staff. Questionnaires were used as research tool, and statistical methods used were percentage number, arithmetic mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research result were : the average of the perception level of KMITNB staff towards the Educational Quality Assurance was in the middle level. Overall images, most of KMITNB staff (85.26 %) acknowledged that KMITNB performed the Internal Quality Assurance. According to the comparing of

* นักวิชาการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการประกันคุณภาพ ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

KMITNB staff's perceptions, it was found that the staffs who have experienced in encountering with Education Quality Assurance (i.e., attending workshop/ seminar), the differences at .05 of the perception, no difference in perception to staff in other department. Statistical analysis of .05, KMITNB staff showed the need in accessing to all related information of the Education Quality Assurance, no difference at .05. The things need to be improved for the Education Quality Assurance which has the statistical differences of .05 on the following topic are : External Quality Assurance, Statistic, Researching of various institutions, teaching technique which prioritizing the learners, Data base collection focusing on EQA and Filing system of supporting documents to improve this department.

1. บทนำ

ปัจจัยผลักดันที่ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย มีทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน อันได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ ความจำกัดของทรัพยากร ความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น ความต้องการแรงงานที่มีศักยภาพสูงขึ้น บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [1] ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้รองรับกับความเปลี่ยนแปลง โดยจะต้องสอดคล้องกับคามมีอิสระ และเสรีภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือทบวงมหาวิทยาลัยเดิม ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล จึงประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิบัติในการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2539 เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการศึกษารวมทั้งภารกิจอื่นๆ [2]

ในขณะที่ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย และ

แนวทางปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว โดยได้กำหนดนโยบายที่สำคัญนโยบายหนึ่งในการจัดทำแผนกลยุทธ์ 15 ปี (พ.ศ.2545-2559) และแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) โดยมีสาระสำคัญว่า "จะสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งสู่การพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง" รวมทั้งจัดทำระบบประกันคุณภาพภายใน โดยเน้นที่กระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการควบคุมคุณภาพภายใน การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการควบคุมระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพของตนเอง และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน [3]

การดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าสถาบันประสบความสำเร็จ โดยมีกลไกที่สำคัญต่อผลสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนระบบ ดังนั้น บุคลากรจะต้องมีความร่วมมือต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ซึ่งบุคลากรจะต้องมีความรู้พื้นฐาน เนื่องจากการรับรู้ที่ถูกต้องจะเป็นพื้นฐานของการเริ่มต้นที่ดี การรับรู้จะส่งผลให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่ถูกต้อง และมีความสำคัญต่อเจตคติ แนวโน้มของพฤติกรรม รวมทั้งมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติที่จะตอบสนองเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ตามมา และผลจากการที่สถาบันได้จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการวางรากฐานด้านความรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกระดับในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การอบรม สัมมนา และการศึกษาดูงาน รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ที่เป็นรูปเล่ม จดหมายข่าว และทาง Website ซึ่งในการดำเนินงานในระยะต่อไป สถาบันจำเป็นต้องมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปวางแผนในการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และสามารถนำไปปรับปรุงการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันให้ดียิ่งขึ้นในที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาระดับการรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ศึกษาระดับการรับรู้ของบุคลากรสถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการดำเนินการ
ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

3. ศึกษาความต้องการรับข้อมูล ข่าวสาร การพัฒนา
ด้านประกันคุณภาพการศึกษา

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสังกัด
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ปฏิบัติ
งาน ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,798 คนโดยผู้วิจัย
ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ร้อยละ 30
โดยวิธีการแบ่งชั้นตามสถานภาพของบุคลากรและเทียบ
สัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 53 คน
จากประชากร 178 คน อาจารย์ จำนวน 222 คน จาก
ประชากร 741 คน และบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ
จำนวน 264 คน จากประชากร 879 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งสิ้น 539 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
การรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดย
ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา บทความ และงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการรับรู้ การประกันคุณภาพ
การศึกษา นโยบายและมาตรการของสำนักงานคณะ
กรรมการการอุดมศึกษาและของสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อนำแนวคิดต่างๆ มาเป็น
แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้นำ
แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุง
แก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้แบบสอบถามมีความ
สมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหาสาระ และนำแบบสอบถาม
ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นบุคลากร
ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
จำนวน 25 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อ
คำถาม ภาษา และความเป็นไปได้ในการตอบ และนำมา
ปรับปรุงแก้ไข

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงคณบดี/ผู้อำนวยการ เพื่อขอ
อนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ประสานงานกับ
ผู้เกี่ยวข้องในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

โดยได้ส่งแบบสอบถามไป จำนวน 539 ฉบับ และได้รับ
แบบสอบถามกลับ จำนวน 441 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.82

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติ ดังนี้

2.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยแจกแจงความถี่
ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความ
แตกต่างตามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย
ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way Anova) และ
วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการ แอล เอส
ดี (LSD)

2.5 การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย

เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ ค่าคะแนนเฉลี่ย
4.50-5.00 มีการรับรู้และ/หรือความรู้ความเข้าใจมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 มีการรับรู้และ/หรือความรู้
ความเข้าใจมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 มีการรับรู้
และ/หรือความรู้ความเข้าใจปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย
1.50-2.49 มีการรับรู้และ/หรือความรู้ความเข้าใจน้อย และ
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 มีการรับรู้และ/หรือความรู้
ความเข้าใจน้อยที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุคลากรสายสนับสนุน
วิชาการ (ร้อยละ 52.83) เป็นข้าราชการมากที่สุด (ร้อยละ
69.84) โดยส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงาน
อธิการบดี (ร้อยละ 17.69) มีประสบการณ์การทำงาน
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 26.30) มีบุคลากร
ที่ไม่เคยเป็นกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ
การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.33) และบุคลากร
ส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมและ/หรือประชุมสัมมนา
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 75.28)

3.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ของบุคลากรสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ของบุคลากร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ต่อการ
ประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง และ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ในเรื่องความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา และประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับข้ออื่นๆ มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

(n = 441)

ข้อความ	ระดับการรับรู้		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา	3.90	0.77	มาก
2. ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา	3.88	0.76	มาก
3. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา	3.47	0.75	ปานกลาง
4. รายงานการประเมินตนเอง	3.43	0.88	ปานกลาง
5. บทบาท/หน้าที่ของตนเองต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	3.32	0.89	ปานกลาง
6. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.30	0.88	ปานกลาง
7. หลักเกณฑ์/วิธีการ/ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา	3.23	0.86	ปานกลาง
8. ความหมายของมาตรฐานการศึกษา	3.16	0.85	ปานกลาง
9. ความหมายของเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	3.07	0.88	ปานกลาง
10. การประเมินคุณภาพภายนอก	3.06	0.95	ปานกลาง
11. ความหมายขององค์ประกอบคุณภาพ	3.05	0.92	ปานกลาง
12. ความหมายของการรับรองมาตรฐาน	3.03	0.86	ปานกลาง
13. ความหมายของตัวบ่งชี้คุณภาพ	3.02	0.88	ปานกลาง
14. ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก	3.00	0.89	ปานกลาง
15. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	2.76	0.94	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.25	0.69	ปานกลาง

3.3 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พบว่า

บุคลากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.26) รับรู้ว่าสถาบันได้มีการดำเนินการกิจกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมากกว่าร้อยละ 95 รับรู้ว่าสถาบันมีนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีคณะกรรมการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ โครงสร้างการบริหารงานเพื่อดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา และมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงานระดับคณะทุกปีการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละของการรับรู้ของบุคลากรต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

(n = 441)

ข้อความ	ทราบ/มีการดำเนินการ % (n)	ไม่ทราบ/ไม่มีการดำเนินการ % (n)
1. สถาบันมีนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	98.41 (434)	1.59 (7)
2. สถาบันมีมาตรการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	95.92 (423)	4.08 (18)
3. สถาบันมีวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา	95.46 (421)	4.54 (20)
4. สถาบันมีขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	93.65 (413)	6.35 (28)
5. สถาบันมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ การควบคุม การตรวจสอบ และประเมิน	92.06 (406)	7.94 (35)
6. สถาบันมีคณะกรรมการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ โครงสร้างการบริหารงานเพื่อดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา	95.92 (423)	4.08 (18)
7. สถาบันมีแผนปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	91.38 (403)	8.62 (38)
8. สถาบันกำหนดองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้าน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา	83.45 (368)	16.55 (73)
9. สถาบันกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา	86.39 (381)	13.61 (60)
10. สถาบันจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรทุกระดับ	80.73 (356)	19.27 (85)

ตารางที่ 2 คำร้อยละของการรับรู้ของบุคลากรต่อการ
ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ

(n = 441)

ข้อความ	ทราบ/มีการ ดำเนินการ % (n)	ไม่ทราบ/ ไม่มีการ ดำเนินการ % (n)
11. สถาบันจัดทำเอกสารเผยแพร่/ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารที่ เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ การศึกษา	85.26 (376)	14.74 (65)
12. สถาบันมี Website เผยแพร่/ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยว กับการประกันคุณภาพการศึกษา	71.43 (315)	28.57 (126)
13. สถาบันมีการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในหน่วยงานระดับ คณะทุกปีการศึกษา	95.01 (419)	4.99 (22)
14. สถาบันกำหนดวิธีการ/ขั้นตอน ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	87.53 (386)	12.47 (55)
15. สถาบันกำหนดให้หน่วยงาน ระดับคณะประเมินหน่วยงานย่อย ก่อนรับการประเมินจากสถาบัน	86.39 (381)	13.61 (60)
16. สถาบันมีเกณฑ์กลางเพื่อการ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	77.55 (342)	22.45 (99)
17. สถาบันกำหนดช่วงเวลาการจัด ทำรายงานการประเมินตนเอง ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 31 พฤษภาคม ของปีถัดไป	74.38 (328)	25.62 (113)
18. สถาบันเผยแพร่ผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในผ่าน สิ่งพิมพ์และ Website	72.79 (321)	27.21 (120)
19. สถาบันกำหนดให้ทุกหน่วยงาน จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อรองรับการ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน หลังเสร็จสิ้นการประเมินทุกปี การศึกษา	82.31 (363)	17.69 (78)
20. สถาบันกำหนดวิธีการในการติดตาม การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ งานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน	76.42 (337)	23.58 (104)
21. สถาบันกำหนดให้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารงาน	83.45 (368)	16.55 (73)
22. สถาบันได้รับการประเมินคุณภาพ ภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) แล้ว	70.29 (310)	29.71 (131)
ค่าเฉลี่ยรวม	85.26 (376)	14.74 (65)

**3.4 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อ
การประกันคุณภาพการศึกษา**

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อการ
ประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว พบว่า
บุคลากรที่มีสถานภาพ ประเภท ประสบการณ์การทำงาน
การมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ
การเข้ารับการอบรมและ/หรือประชุม สัมมนาที่แตกต่างกัน
มีการรับรู้ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความ
แตกต่างของบุคลากรที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน

**3.5 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อ
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน**

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อการ
ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน พบว่า
บุคลากรที่มีสถานภาพ ประเภท ประสบการณ์การทำงาน
การมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ
การเข้ารับการอบรมและ/หรือประชุม สัมมนาที่แตกต่างกัน
มีการรับรู้ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความ
แตกต่างของบุคลากรที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน

**3.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยงาน
ที่ดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา**

บุคลากรส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานที่ดำเนินการด้าน
ประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 78.68)
สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา (ร้อยละ
64.17) ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 88.66)
และหน่วยงาน/คณะกรรมการที่รับผิดชอบด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด (ร้อยละ 92.29)

**3.7 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการรับรู้ข้อมูล
ข่าวสาร การพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการ
ศึกษา**

บุคลากรมีความต้องการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารด้านการ
ประกันคุณภาพการศึกษาจากแหล่ง/สื่อต่างๆ ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ความ
ต้องการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง
การประกันคุณภาพภายนอก สถิติที่เกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษา การวิจัยสถาบัน การสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญ การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษา และการจัดระบบเอกสารอ้างอิงเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความต้องการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาจำแนกตามสถานภาพและค่า F-test

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ค่า F-test
1. ความรู้พื้นฐานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	3.67	0.93	2.73
2. การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบัน	3.79	0.88	0.42
3. การจัดทำองค์ประกอบคุณภาพ/ตัวบ่งชี้ คุณภาพ	3.89	0.86	0.76
4. ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	3.66	0.89	0.20
5. การเขียนรายงานการประเมินตนเอง	3.86	0.93	0.16
6. การประเมินคุณภาพภายนอก	3.66	0.89	4.68*
7. สถิติที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษา	3.77	0.87	7.66*
8. การวิจัยสถาบัน	3.75	0.92	8.36*
9. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	0.95	8.87*
10. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษา	3.98	0.86	5.61*
11. การจัดระบบเอกสารอ้างอิงเพื่อการ ประกันคุณภาพการศึกษา	3.91	0.91	3.62*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด

บุคลากรในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือมีความต้องการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มเติมจากผู้รับผิดชอบ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คู่มือการปฏิบัติงาน จากการอบรมสัมมนา หนังสือเวียน บอร์ดของงานประกันคุณภาพการศึกษา และมีความต้องการพัฒนาความรู้ใน หัวข้อที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบคุณภาพอื่นๆ ความสำคัญ ของบุคลากรต่อระบบคุณภาพ บทบาท/เทคนิคการเป็นผู้ ประเมิน การจัดทำฐานข้อมูล เป็นต้น นอกจากนี้มี ข้อเสนอแนะอื่นๆ อาทิ ผู้บริหารควรกำหนดผู้รับผิดชอบ แต่ละระดับเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานและ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานกลางของสถาบัน/คณะ วิชา และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สถาบันควรออกระเบียบปฏิบัติ/ประกาศที่เกี่ยวข้อง จัดทำ ฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสามารถ

สืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเป็นการลดค่าใช้จ่าย ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อการอ้างอิง นอกจากนี้ ควรปรับปรุงวิธีการประเมินตัวบ่งชี้ให้มีความเหมาะสม ควรประชาสัมพันธ์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ ส่งผลต่อการพัฒนาสถาบันเพื่อให้นักวิชาการและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องได้รับทราบ และเป็นการประชาสัมพันธ์สถาบัน อีกทางหนึ่งด้วย

4. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการรับรู้ของบุคลากร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือต่อการ ประกันคุณภาพการศึกษา ความต้องการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารและการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพการ ศึกษา จากผลการวิเคราะห์ พบว่า บุคลากรมีการรับรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งนี้บุคลากรเห็นว่าการ ประกันคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อ การดำเนินงานของสถาบันในฐานะเป็นกลไกสำคัญในการ พัฒนาศักยภาพของกำลังคนของประเทศ โดยการประกัน คุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะยืนยันให้ทราบถึง คุณภาพตามภารกิจที่แท้จริง อันส่งผลต่อการพัฒนา ประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

เมื่อพิจารณาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ต่อการประกัน คุณภาพการศึกษามากกว่าอาจารย์ และบุคลากรสาย สนับสนุนวิชาการ เนื่องจากผู้บริหารระดับตั้งแต่หัวหน้า ภาควิชาขึ้นไปมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อคุณภาพ บทบาทของผู้บริหารเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการ เปลี่ยนแปลงภายในองค์กร การดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสิ่งสำคัญและ เป็นหัวใจสำคัญในการได้การรับรองมาตรฐาน คือ ผู้บริหารระดับสูงได้ดำเนินการตามระบบและกลไก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (อ้างถึงใน อนงค์ศรี จอสอน) [4] ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาระบบ ประเมินผลภายในของสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อความสำเร็จของการประเมินผลภายในขึ้นอยู่กับ ตัวแปร ได้แก่ (1) ผู้บริหาร (2) ความสามารถของบุคลากร ภายใน (3) การร่วมมือกันเป็นทีม (4) ทรัพยากรที่ใช้ใน การดำเนินงาน (5) เวลาที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งเป็นปัจจัย ทั้งหมดเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้บริหารทุกปัจจัย แต่เมื่อพิจารณาด้านความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จะ พบว่า การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ ประกันคุณภาพการศึกษาไม่ว่าจะเป็นสื่อหรือ

แหล่งข้อมูลใดก็ตามไม่มีความแตกต่างกัน เพราะข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกระดับที่ผ่านมา ได้แก่ การอบรม การประชุมสัมมนา การบรรยาย การศึกษา ดูงาน ตลอดจนการส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรม/หรือประชุมสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งแนวทางในการดำเนินการต่อไป สถาบันควรวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆ จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการของบุคลากร เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และจะต้องปรับปรุงพัฒนาให้รูปแบบมีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคลากรได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพที่มีผลต่อบุคลากรทุกระดับโดยทางตรงและโดยทางอ้อม

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันและหน่วยงานระดับคณะ ดังนี้

5.1.1 ควรพัฒนาบุคลากรทุกระดับและทุกกลุ่มให้มีความรู้ความเข้าใจบทบาท ภาระหน้าที่ เป้าหมาย รวมทั้งสร้างความตระหนักและให้เห็นความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีส่วนร่วมในการบริหาร และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน โดยจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทั้งในระดับคณะ/วิทยาลัย/สำนักและระดับสถาบัน ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งการจัดอบรม ประชุมสัมมนา การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

5.1.2 ควรให้บุคลากรทุกระดับในแต่ละหน่วยงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา การเปิดโอกาสให้เข้ารับฟังการนำเสนอผลการประเมินของหน่วยงานต่างๆ การเปิดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน หรือหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับภาควิชาต่อไป

5.2.1 ควรวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับคณะและสถาบัน

5.2.2 ควรวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับคณะและสถาบัน

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.
2. มหาวิทยาลัย, ทบวง. *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541.
3. การประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2547.
4. อนงค์ศรี งามสอน. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น." *วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.*